

Julkisen kaupunkitilan valaistus

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/julkisen-kaupunkitilan-valaistus/>

Kaupunkitilan valaistuksen tulee olla kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti korkeatasoista, ympäristöön ja arkkitehtuuriin sopivaa. Kaikki Helsingin kaupungin liikenneväylät, torit, aukiot ja puistot valaistaan, ellei hankekohtaisesti ole toisin todettu. Valaistuksen tarkoituksena on liikenneturvallisuuden lisäksi parantaa yleistä turvallisuuden tunnetta, esteettömyyttä sekä viihtyisyyttä.

Puistoissa valaistaan tärkeät ja usein talvikunnossapidossa olevat puistokäytävät, leikkialueet sekä pelikentät ja pelialueet. Koira-aitausten, frisbeegolfväylien, skeittipuistojen valaistuksessa noudatetaan laadittuja Helsingin kaupungin ulkovalaistuksen linjauksia ja valaistustarpeet määritellään hankekohtaisesti.

Pimeään ajan kaupunki saattaa näyttäytyä hyvinkin erilaisena päivisin koettavaan kaupunkiin verrattuna. Valaistuksella lisätään turvallisuutta ja viihtyisyyttä, rajataan tilaa, luodaan tunnelmia, mahdollistetaan toimintoja, nostetaan esiin yksityiskohtia ja rakennuksia. Kaupunkivalaistuksella voidaan vahvistaa valoisan ajan kaupunkikuvaa tai luoda siitä poikkeava, erilainen pimeään ajan tunnelma.

Valaistuksen suunnittelussa pyritään aina minimoimaan häiriövalo ja häikäisy. Valo rajataan ja suunnataan haluttuun kohteeseen ja määritetään ympäristökokonaisuuteen sopiva valoteho.

Esteettömien reittien valaistuksen tulee olla katkeamaton, hyvin ympäristön värejä toistava ja riittävän tehokas turvalliseen liikkumiseen.

Visuaaliset laatumääritykset

Kaupunkitiloihin suositeltavat pylväsmallit ja -korkeudet ohjeistetaan valaistuksen tarveselvityksessä ja ulkovalaistuksen suunnitteluohjeessa. Pylväiden perusmallit ohjeistetaan kaupunkikalusteohjeessa. Valaisintuotteiden muodon tulee olla hillitty ja yksityiskohdiltaan viimeistelty.

Pylväiden väri on yleisesti Helsingin pääväri RAL 7021, Black Grey. Lisäksi käytetään sävyä RAL 7038 Agate grey. Historiallisissa kohteissa valaisinylvään ja valaisimien väri on RAL 9011, Graphite Black. Aluekohtaisissa yleissuunnitelmissa määritetään mahdolliset muut valaisinkalusteiden värisävyt.

Käytettävän valon värilämpötilaksi on määritelty 3000K värintoistoindeksin ollessa yleensä >70. Ohjeet esitetään alueittain Helsingin kaupungin ulkovalaistuksen tarveselvityksessä 2015, kohdassa

3.1. Tarveselvitystä täydentää Helsingin kaupungin ulkovalaistuksen suunnitteluohje 2017. Samaa väriämpötilaa käytetään alueen tai katuosuuden kaikissa valaisimissa.

Tekniset laatumääritykset

Helsingissä ulkovalaistuksen uudisrakentaminen ja saneeraaminen toteutetaan pääosin led-valaisimin. Valaisimen tulee täyttää Liikenneviraston ohjeen Tien valaisimien laatuvaatimukset vaatimukset.

Valaistussuunnitelman mukana tulee aina toimittaa valaistusteknilliset laskennat. Valaistusteknillisillä laskennoilla osoitetaan valaistusteknillisten vaatimusten täyttyminen. Valaistustekniset ohjeet on esitetty Ulkovalaistuksen suunnitteluohjeessa.

Energiansäästön vuoksi valaistuksissa käytetään ohjausta, jonka avulla valaistus himmennetään yöaikaan. Ohjeet eri kohteiden ohjaukseen on esitetty Ulkovalaistuksen suunnitteluohjeessa.

Ranta-alueilla valaisinten liitäntälaitteet tulee sijoittaa yli + 2,8 m meren pinnan tasosta. (Korkeus meren pinnasta mitataan Helsingin käyttämällä korkeusjärjestelmällä)

Valaistut katumainoslaitteet vaativat rakennusvalvonnan toimenpideluvan. Mainoslaitteiden sijoittamisesta katutilaan löytyy [kaupungin oma ohje](#).

Valaisinpylväät

Helsingissä käytetään maalattuja tai sinkkipintaisia valaisinpylväitä. Maalattuja pylväitä käytetään keskustakohteissa. Raitiotien ja valaistuksen yhteiskäyttöpylväiden ja niiden perustusten tyyppi määritellään aina yhteistyössä Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) kanssa.

Valaistuksen asennuskorkeus ja ripustustapa valitaan ottaen huomioon katuluokat, katujen poikkileikkaukset, rakennetun alueen ympäristön ominaisuudet, arkkitehtuuri, istutukset ja katualueiden rajat. Valaisimet sijoitetaan ensisijaisesti yhteen pylväsjonoon, yhteen riviin kadun reunaan tai keskelle katua. Jos on käytettävä kaksirivistä reunasijoitusta, valaisinpylväät sijoitetaan vastakkain toisiinsa nähden. Pääväylien yhteydessä olevat jalankulku- ja pyörätiet pyritään ensisijaisesti valaisemaan pääväylän valaisimilla. Jos jalankulku- ja pyörätie tarvitsee valaistukseen erillisen pylväsasennuksen, käytetään yksirivistä reunasijoitusta ja varrettomia pylväitä.

Ohjeelliset pylväskorkeudet on esitetty Ulkovalaistuksen suunnitteluohjeessa.

Helsingin omat valaisinvarsimallit on esitelty kalustekorteissa:

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/i2-hki-katuvalaisinpylvaat/>

<https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/i3-hki-puistovalaisinpylvaat/>

Kuvat

Image not found or type unknown

Ripustusvalaistus on Helsingille tyypillinen tapa. Tätä suositetaan aina, kun valaistavalla alueella on sopivat rakennukset.

Aukioilla ja kävelykaduilla valaisimien ja valaistuksen mittakaava voidaan suunnitella kohdekohtaisesti halutun tunnelman ja tilajäsennyksen mukaan.

Image not found or type unknown

Länsilinkin alikulun valaistus Mechelininkadun eteläpäässä on hyvä esimerkki turvallisuuden tunnetta lisäävästä valaistuksesta. Muun ympäristön pylväiden valaisimissa on tasolasi, joka suuntaa valon alaspäin eivätkä valopisteet häikäise.

Alikuluissa valaisimet asennetaan tavanomaista ympäristöä matalammalle, joten mallivalinnoissa huomioidaan erityisesti tuotteiden kestävyys.

kuva Juhana Konttinen

Image not found or type unknown

Auroransillan valaistus tuo esiin sillan muodon. Valaistus on toteutettu gobotekniikalla, joka rajaa valon vain haluttuun pintaan. Julkisivujen valaistuksessa minimoidaan aian hajavalon ja häikäisyn syntyminen.

Kuva Ari Kujala

Helsingin ohjeet ja linjaukset

Helsingin ulkovalaistuksen suunnitteluohje 2018 Ulkovalaistuksen tarveselvitys, valaistuksen tavoitteet ja periaatteet 2015 Kaupungin valot, Helsingin valaistuksen kaupunkikuvalliset periaatteet 2003 Helsingin kaupungin rakennusjärjestys Helsingin kaupunkikalusteohje, tuotekortit I Liikenteenohjauslaitteet

Katso myös

[Häiriövalo ja valosaaste, 16 HKI Ripustus- ja ristikkopylväät, 15 HKI Kevyenliikenteen- ja puistovalaisinpylväät, 14 HKI Katuvalaisinpylväät 12 m + 15 m, 13 HKI Katuvalaisinpylväät 10 m, 12 HKI Katuvalaisinpylväät 8 m, 8,5 m, 14 Ripustuspylväät, 13 HKI Puistovalaisinpylväät, 12 HKI Katuvalaisinpylväät, Kävelykadut](#)

Hakusanat

[valaistus](#), [valaisin](#), [kaupunkivalaistus](#)